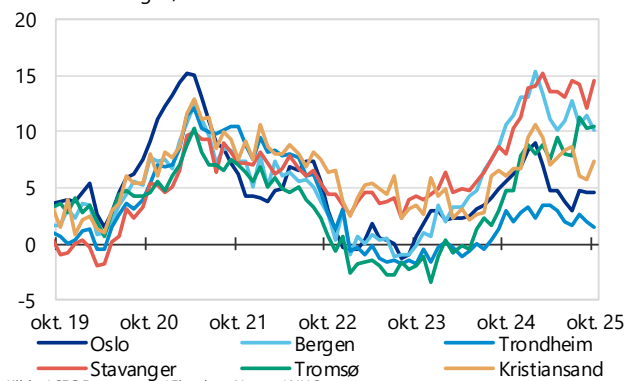

Onsdag publiseres **Eiendom Norges prisstatistikk for brukte boliger i november**. I oktober økte boligprisene sesongjustert med 0,6 prosent, som var noe høyere enn forventet. Prisveksten på bruktboliger var også høy på starten av året, bl.a. som følge av at egenkapitalkravet i utlånsforskriften ble nedjustert fra 15 til 10 prosent fra 1. januar. Så langt i år har boligprisene steget med 6,3 prosent. Et stort utbud av bruktboliger har likevel bidratt til å dempe prisveksten noe utover året. At mange boliger har vært lagt ut for salg skyldes bl.a. at det er blitt mindre gunstig å leie ut boliger. Likevel har det vært god driv i bruktboligmarkedet de siste månedene, og antall solgte boliger så langt i år er 10 prosent høyere enn på samme periode i fjor. Høy temperatur i boligmarkedet er drevet av lavere renter, bedret kjøpekraft og relativt lav arbeidsledighet. Sammen med lav ferdigstilling av nye boliger bidrar dette til økt prispress. Det er imidlertid store geografiske forskjeller i prisveksten, jf. figuren under. Blant de store byene har boligprisene økt mest i Stavanger, hvor prisene så langt i år har vokst med 11,3 prosent. I Oslo og Trondheim har veksten vært mer moderat, med en vekst på henholdsvis 3,1 og 1,8 prosent siden desember i fjor.

Norge: Boligpriser

Prosent endring år/år

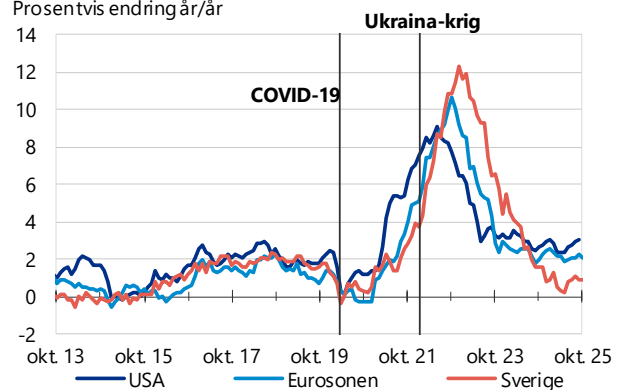
Fredag publiseres **produksjonsindeksen for industrien for oktober**. Fra august til september sank produksjonen med 1,7 prosent, mens tolv månedersveksten var 2,5 prosent. Veksten det siste året har vært sterkest innen utvinning av olje og gass og innen kjemiske råvarer. Næringslivets økonomibarometer i tredje kvartal viste at en overvekt av medlemmene i Norsk Industri forventer en forverring av markedssituasjonen de kommende 6 månedene, både oljerettet industri og øvrige.

Tirsdag kommer foreløpige tall for **konsumprisveksten i november i eurosonen** og på torsdag kommer tilsvarende tall for Sverige. I begge tilfeller har inflasjonen kommet ned og ligget nært eller under inflasjonsmålet i mer

enn ett år. I Sverige var tolv måneders prisveksten i oktober 0,9 prosent. Kjerneinflasjonen var imidlertid 2,8 prosent år/år. Prisveksten i eurosonen var 2,1 prosent år/år i oktober, mens kjerneinflasjonen var 2,4 prosent. Både i Sverige og i eurosonen er det tjenestepriene som holder prisveksten oppe, med vekst på henholdsvis 3,4 og 3,8 prosent i oktober. På grunn av god fart i svensk økonomi og lavere rente legger vi til grunn at den svenske prisveksten vil øke noe fremover. I eurosonen forventer vi at prisveksten fremover vil ligge noe under inflasjonsmålet på to prosent, blant annet på grunn av mye sterkere euro, lavere energipriser og noe lavere lønnsvekst.

Konsumpriser

Prosentvis endring år/år

Fredag publiseres **amerikansk konsumdeflator (PCE) for september**, som er sentralbankens foretrukne mål på inflasjonen. På grunn av nedstengningen av det føderale myndighetsapparatet i oktober og deler av november har publiseringen av dette og en lang rekke andre nøkkeltall vært utsatt. Siden slutten av 2023 har tolv månedersveksten i PCE vært under 3 prosent, og i april var prisveksten nede i 2,3 prosent, men har siden da økt noe. Også i USA har tjenesteinflasjonen trukket opp samlet prisvekst, som i hovedsak skyldes lønnsvekst. Fremover forventes vareinflasjonen å øke noe, ettersom tolløkningene gradvis gjør seg mer gjeldende. Kjerneprisveksten har allerede økt med ett prosentpoeng siden starten av året.

Espen Skretting

Kalender		Sist	Nå
Man 1000	NOR: DNB PMI, nov	47,7	
Man 1600	US: ISM PMI, nov	48,7	49,0
Tir 1100	OECD Economic Outlook		
Tir 1100	ØMU: HICP flash, nov, å/å	2,1%	2,1%
Ons 1100	NOR: Boligpris, nov, å/å	5,8%	
Tor 0800	SWE: KPI flash, nov, å/å	0,9%	
Fre 0800	NOR: Industriproduksjon, okt, m/m	-1,7%	
Fre 1600	US: PCE sep, å/å	2,7%	2,8%

Norske bedrifter har siden 1954 nytt godt av et felles nordisk arbeidsmarked, og fra 1. januar 1994 har EØS-avtalen sørget for at Norge er fullt integrert i EUs felles arbeidsmarked. Arbeidstakere kan dermed bevege seg fritt i medlemslandene. Samtidig med EØS-avtalen trådte lov om allmenngjøring av tariffavtaler (allmenngjøringsloven) i kraft. Lovens formål er å "sikre utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har, og å hindre konkurransevridning til ulempe for det norske arbeidsmarkedet".

Etter krav fra en arbeidstaker- eller arbeidsgiverorganisasjon, kan Tariffnemnda fastsette at en landsomfattende tariffavtale helt eller delvis skal gjelde for alle arbeidstakere i et fag eller område – uavhengig av om de er organisert, og uavhengig av nasjonalitet. Det må fremlegges dokumentasjon for at utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår er vesentlig dårligere enn det som er vanlig i landsomfattende tariffavtaler for faget eller bransjen, også kalt sosial dumping. EUs utvidelse østover i mai 2004 førte til betydelig arbeidsinnvandring til Norge. Første vedtak om allmenngjøring kom i desember 2004 og omfattet sju landbaserte petroleumsanlegg. Vedtaket gjaldt deler av byggfags-, elektro- og verkstedsoverenskomsten.

For tiden er det ni tariffavtaler som er helt eller delvis allmenngjort. Disse gjelder for byggeplasser, skips- og verftsindustrien, jordbruks- og gartnerinæringene, renholdsbedrifter, fiskeindustribedrifter, elektrofagene, godstransport på vei, persontransport med turbil og overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter.

Allmenngjøring innebærer at det settes et ufravikelig gulv for hvor lavt arbeidstakere i den aktuelle bransjen kan lønnes. Det er i hovedsak overenskomstenes minstelønnssetser som er blitt allmenngjort, men også bestemmelser om arbeidstid og overtid, og om kompensasjon for reise, kost og losji. De til enhver tid gjeldende allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår finnes bl.a. på [Arbeidstilsynet](#) nettsider.

Antall arbeidsforhold i allmenngjorte områder omfatter om lag 300 000 arbeidstakere ifølge en analyse Fafo gjorde ved hjelp av lønnsdata fra 2022. Av disse var nesten 2/3 i bedrifter uten tariffavtale og halvparten hadde utenlandsk fødeland. Til tross for allmenngjøring faller ikke andelen arbeidstakere med lønn under minstesats helt til null. Analysen indikerer at seks prosent av arbeidsforholdene lønnes under allmenngjort minstesats. Det er 4 prosentpoeng lavere enn i 2019 og 2021. Allmenngjøringen ser altså ut til å ha redusert omfanget av sosial dumping i disse områdene, men ikke nødvendigvis fjernet det helt. Deler av det registrerte omfanget kan også skyldes målefeil, f.eks. i registrering av avtalt arbeidstid. Vel 60 prosent av lønnsforholdene ligger høyere enn 15 prosent av minstesatsene.

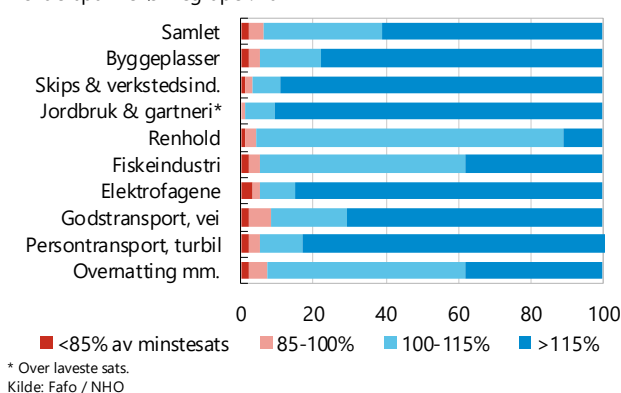
Allmenngjøringsordningen ble evaluert i 2021 av Samfunnsøkonomisk analyse. Evalueringen viste at ordningen

fungerte etter hensikten gjennom å hindre sosial dumping og konkurransevridning, og at den hever lønnsnivået.

Det er store bransjevise forskjeller i lønnsspredningen innen de allmenngjorte bransjene. I skips- og verkstedsindustrien har 9 av 10 en lønn som ligger over 15 prosent av minstesatsen, se figur. I renhold har flesteparten lønn mellom minstesats og 15 prosent over. Det er et forventet resultat, siden renhold er en normallønnsavtale med relativt høy allmenngjort sats. I jordbruk og gartneri er det tre lønnssetser etter arbeidsforholdets varighet, mens varighet kan ikke leses ut fra lønnsstatistikken. Omfanget av avlønning under laveste sats er svært lavt.

Lønnsforhold i allmenngjorte områder

Fordelt på fire lønnsgrupper. 2022

Fra 1. juli i år gjelder allmenngjøringsloven også for Svalbard. Dagens forskrifter blir imidlertid ikke automatisk gjort gjeldende. Grunnlaget for allmenngjøring må være til stede, og det må fremsettes krav for Tariffnemnda. Stortinget vedtok i sommer også allmenngjøring til sjøs for å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår på skip i innenriksfart og på norsk sokkel.

I høst har LO og Fellesforbundet begjært delvis allmenngjøring av biloverenskomsten. Etter at saken har vært på høring vil den bli behandlet i Tariffnemnda. Det bes om at allmenngjøringen får samme omfang som biloverenskomsten. Den dekker arbeid innen ulike typer bilverksteder og bensinstasjoner. Kjøp og salg av kjøretøy, ruteskift og rutereparasjon samt maskinell bilvask ligger utenfor det avtalen regulerer, og er ikke en del av begjæringen.

Torill Lødemel

Avdeling samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)